

Nr 420.

Av herr **Widén m. fl.**, om en reformering av undervisningen vid lantmannaskolorna.

En ändamålsenlig yrkesutbildning för det svenska jordbruket är av avgörande betydelse för jordbrukets framtid. Kravet på den enskilde jordbrukarens kunnighet både teoretiskt och praktiskt ökas ju större krav som ställas på jordbrukets produktionsförmåga. Tyvärr måste man konstatera att allt för få jordbrukare och ungdomar, som ämna ägna sig åt jordbruksnäringen, skaffa sig den nödvändiga utbildningen för yrket. Detta spørsmål har särskilt aktualiserats under det sista året på grund av svårigheter att erhålla tillräckligt med elever vid våra lantmannaskolor.

Nedanstående uppställning visar antalet elever vid våra lantmannaskolor under en tioårsperiod.

1941/42	1 589	1946/47	2 001
1942/43	1 655	1947/48	1 816
1943/44	1 706	1948/49	1 972
1944/45	2 011	1949/50	2 075
1945/46	2 074	1950/51	1 610

Nedgången för läsåret 1950/51 kan vara en tillfällighet och behöver icke tyda på en tendens. Man måste dock konstatera, att vi i vårt land ha ca 300 000 brukningsdelar över 2 ha. Skulle alla brukare av dessa fastigheter genomgå en lantmannaskola behövdes ca 10 000 platser vid våra lantmannaskolor. Härtill komma de i jordbruket anställda.

Tillgänglig statistik visar att elevtillgången är särskilt liten från de mindre jordbruken. Av antalet stipendiesökande elever vid samtliga lantmannaskolor i landet kommo ca 17 % från hem med jordbruk över 20 ha åker. Då de icke-stipendiesökande eleverna utgjorde omkring 33 % av samtliga och till största delen kunna antagas komma från större jordbruk (över 20 ha åker) och då dessa jordbruk utgöra endast 12 % av totalantalet brukningsenheter i landet, är det uppenbart, att de mindre jordbrukarna äro underrepresenterade i lantmannaskolorna. Slutledningen blir således att även om elevtillgången vid våra lantmannaskolor är otillfredsställande så är den ringa tillslutningen mest markerad för de mindre jordbruken. Detta faktum bör observeras, när man söker bedöma orsakerna till det låga elevantalet vid våra lantmannaskolor.

1939 års riksdag beslöt en omläggning av den lägre lantbruksundervisningen, vilken innebar en förbättring av undervisningsanstaltens organi-

sation och läroplaner liksom förmånligare ekonomiska villkor. Den yttre upprustning, som då beslöts, har hittills endast delvis kunnat fullföljas.

Av den kritik, som har riktats mot lantmannaskolorna, kunna följande punkter anföras.

1. Kurserna äro för stora och antalet ämnen för många. Många avstå från att genomgå lantmannaskolorna, då de inte anse sig ha förutsättningar att klara av kurserna.

2. Skoltiden är för lång. I synnerhet för det mindre jordbruket är det svårt att avstå arbetskraft under så lång kurstid som för närvarande.

3. De nuvarande kurserna ta för litet hänsyn till rådande struktur och jordbruksinriktning inom det område, varifrån skolan rekryterar sina elever. Skogen får för litet utrymme i undervisningsplanen.

Även om vi inte äro beredda att på alla punkter instämma i denna kritik, anse vi dock en omprövning av lantmannaskolornas arbetsformer vara påkallad. Visserligen bör inte sista årets kraftiga nedgång av elevantalet skapa någon panikstämning. Nedgången kan utan tvivel till stor del tillskrivas svårigheterna att anskaffa arbetskraft inom jord- och skogsbruket. Problemet kvarstår dock, att lantmannaskolorna icke lyckats bli den allmänna yrkesskola för jordbruket som vore önskvärt.

Med stöd av vad som anförts föreslå vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utredning om sådan reformering av undervisningen i lantmannaskolorna, att skolorna bättre kunna fylla sin uppgift som yrkesskola på jordbrukets område.

Stockholm den 25 januari 1952.

A. Widén.

Rudolf Boman

Ragnhild Sandström.

i Kieryd.

Hj. Åhman.

Sven Gustafson

i Göteborg.